

Dodatok č. 2

k školskému poriadku ZŠ Sokolíkova, Bratislava vydaného dňa 30. 8. 2024

Po prerokovaní v pedagogickej rade ZŠ Sokolíkova, Bratislava dňa 05.02.2025 riaditeľka školy vydáva Dodatok č.2 Prevencia a riešenie šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach na platnosti aktualizovanej Smernice č. 003/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach zo dňa 5. 2. 2025

I Vymedzenie základných pojmov

Pod pojmom **šikanovanie** v škole rozumieme obťažovanie¹ formou spravidla opakujúceho sa nežiaduceho správania šikanujúceho voči šikanovanému, ktoré je motivované úmyslom získať nad šikanovaným prevahu, šikanovaného ponížiť alebo získať vynútené mocenské postavenie, v dôsledku ktorého dochádza alebo môže dôjsť k vytváraniu zastrašujúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, potupujúceho, zneuct'ujúceho, zámerne zraňujúceho alebo urážajúceho prostredia vo forme verbálneho šikanovania, fyzického šikanovania, psychického šikanovania, emocionálneho šikanovania, nebezpečného elektronického obťažovania alebo nebezpečného prenasledovania,

Priame šikanovanie je šikanovanie, pri ktorom šikanujúci zameriava svoje konanie priamo na šikanovaného opakujúcim sa úmyselným verbálnym, psychickým, emocionálnym alebo fyzickým násilím, pri ktorom sú spravidla prítomní aj účastníci šikanovania; je spojené s cieľom získať prevahu v kolektíve,

Nepriame šikanovanie je šikanovanie, pri ktorom šikanujúci používa metódy a nástroje vzťahového násilia a emocionálneho vydierania, najmä v podobe prehliadania, ignorovania, zámerného vyčleňovania šikanovaného z kolektívu, šírenia nepravdivých alebo znevažujúcich informácií, citlivých zvukových záznamov (audiozáznamov), obrazových záznamov (videozáznamov) alebo zvukovo-obrazových (audiovizuálnych) záznamov o šikanovanom alebo manipulovaním názorov a postojov ostatných členov sociálnej skupiny k šikanovanému,

Šikanujúcim je žiak alebo skupina žiakov, ktorí opakovane psychicky alebo fyzicky ubližujú šikanovanému,

Šikanovaným je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú vystavení šikanovaniu,

Účastníkom šikanovania je žiak alebo skupina žiakov, ktorí sú prítomní pri šikanovaní, alebo ktorí majú o šikanovaní vedomosť a nie sú šikanujúcimi ani šikanovanými,

II Príčiny a formy šikanovania

(1) Príčina šikanovania

Zväčša ide o osobitnú charakteristiku šikanovaného spočívajúcu spravidla v jeho zdravotnom znevýhodnení, pohlaví, náboženskom vyznaní alebo viere, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, sexuálnej orientácii alebo rodovej identite, jazyku, sociálnom, spoločenskom alebo majetkovom postavení jeho rodiny, alebo iná osobná

¹ § 2a ods. 4 zákona č. 365/2004 Z. z o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

charakteristika spojená spravidla s nosením okuliarov, nadváhou alebo nízkou pohybovou gramotnosťou,

(2) Formy šikanovania

Verbálne šikanovanie - opakované nadávanie, urážanie, posmievanie sa, dobiedzanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, navádzanie na fyzický útok, prikazovanie šikanovanému vykonať určitý úkon proti jeho vôli, zastrašovanie, vydieranie alebo vylúčenie šikanovaného z kolektívu,

Fyzické šikanovanie - nežiaduci a nechcený fyzický kontakt pre šikanovaného, pri ktorom šikanujúci šikanovaného opakovane bije, udiera, sáče alebo kope do neho, podráža ho alebo hádže do neho rôzne predmety, skrýva, poškodzuje, privlastňuje si alebo ničí veci šikanovaného,

Psychické šikanovanie a emocionálne šikanovanie - ubližovanie negatívnym ovplyvňovaním psychiky, emócií, nálady a duševného rozpoloženia šikanovaného, najmä opakovaným ponížovaním, zosmiešňovaním, zahanbovaním, opovrhovaním, ohováraním v jeho neprítomnosti, rozširovaním nepravdivých informácií alebo urážaním rodinných príslušníkov alebo blízkych osôb,

Elektronické šikanovanie (ďalej len „kyberšikanovanie“) - verbálne, psychické šikanovanie a emocionálne šikanovanie uskutočňované v kybernetickom priestore bez fyzického kontaktu šikanujúceho a šikanovaného prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie, ktoré môže mať aj anonymnú povahu, a pri ktorom šikanujúci dokáže uskutočniť útoky z rôznych miest, pričom šikanovaný sa o napadnutí nemusí okamžite dozvedieť a nemusí byť schopný identifikovať šikanujúceho; zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môžu byť prístupné veľkému počtu osôb a môže byť náročné ich odstrániť z kybernetického priestoru.

(3) Za šikanovanie sa nepovažuje

- a) **jednorazový alebo impulzívny prejav násillia alebo agresie** medzi žiakmi akútnym neovládnutím emócií, ktoré bezprostredne odznievajú,
- b) **prejav násillia alebo agresie** medzi žiakmi mimo školy, ktorý nevyplýva zo vzťahov medzi žiakmi v škole, okrem kyberšikanovania,
- c) **nezhoda** medzi zamestnancom školy a žiakom súvisiaca s výchovno-vzdelávacím procesom.

III Šikanovanie a trestný zákon

- (1) Šikanovanie môže naplniť skutkovú podstatu trestného činu², kedy môže byť šikanujúci od veku 14 rokov trestne stíhaný najmä za trestný čin vid' Smernica č.

1/2025 MŠVVaM k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách

2 § 8 Trestného zákona.

a školských zariadeniach z 1. 1. 2025 ako aj skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo majetku.

- (2) Skutočnosť, že šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku, nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody.

- (3) Zamestnanec školy, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie k prevencii a riešeniu šikanovania, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví.

IV Prevencia šikanovania

Pri prevencii šikanovania škola dbá na vytváranie bezpečného prostredia, v ktorom sa vznik šikanovania aktívne obmedzuje a primerane pôsobí na žiakov podľa ich veku a psychickej úrovne a intelektuálnej úrovne s dôrazom na hodnotovú výchovu.

Za prevenciu šikanovania v škole zodpovedá riaditeľka školy. Riaditeľka školy zabezpečuje činnosti súvisiace s prevenciou šikanovania prostredníctvom činnosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

Prevencia šikanovania sa zabezpečuje najmä

- a) využívaním takého obsahu výchovy a vzdelávania a takých metód a foriem výchovy a vzdelávania, ktoré posilňujú úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu žiakov najmä voči sebe navzájom,
- b) aktívnym sústavným výchovným pôsobením pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca vrátane prejavu záujmu o problémy žiaka v škole a mimo nej,
- c) dlhodobou strategickou činnosťou, realizáciou overených preventívnych programov s doplnením o činnosti neformálneho vzdelávania najmä prednášky, diskusie, organizovaných školou alebo inými subjektmi a mimoškolskými činnosťami, ktoré posilňujú v žiakoch úctu, toleranciu, empatiu a solidaritu najmä voči sebe navzájom,
- d) spoluprácou s rodičmi alebo inou fyzickou osobou, ktorá má žiaka zvereneho do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, poručníkom alebo opatrovníkom (ďalej len „zákonný zástupca“), alebo so zástupcom zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie, neodkladné opatrenie alebo ochranná výchova, výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „zástupca zariadenia“),
- e) spoluprácou školy so zariadeniami poradenstva a prevencie, pričom pri prevencii šikanovania zariadeniami poradenstva a prevencie sa informovaný súhlas zákonného zástupcu nevyžaduje.

Riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec posudzujú navrhované činnosti podľa písm. a) až e) z hľadiska predchádzania nežiaduceho vplyvu na žiakov v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie a priebežne informuje zákonných zástupcov o opatreniach školy pri prevencii šikanovania na webovom sídle školy, alebo na triednej schôdzi zákonných zástupcov v škole.

V Postupy a aktivity pri prevencii šikanovania

Riaditeľka školy v spolupráci s pedagogickou radou a orgánmi školskej samosprávy

- a) rozpracúva opatrenia školy pri prevencii šikanovania v školskom poriadku,
- b) zabezpečuje dôkladný výkon dozoru v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.

Riaditeľka školy

- a) zabezpečuje vzdelávanie zamestnancov školy v oblasti prevencie a riešenia šikanovania,
- b) zapája do prevencie šikanovania orgány školskej samosprávy a zriaďovateľa,
- c) zverejňuje kontaktné údaje právnických osôb, ktoré sa zaoberajú prevenciou a riešením šikanovania,
- d) zabezpečuje, aby v pracovnom poriadku školy bola upravená povinnosť zamestnanca školy bez zbytočného odkladu oznamovať podozrenie zo šikanovania, a prijať zodpovedajúce opatrenia,
- e) oboznamuje zamestnancov školy so spôsobom oznamovania šikanovania a preverovania šikanovania,
- f) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku alebo skutkovú podstatu trestného činu,
- g) zabezpečuje poučenie zamestnancov školy o skutočnosti, že šikanujúcemu môže byť uložené opatrenie vo výchove okrem šikanujúceho, ktorým je dieťa materskej školy, a o skutočnosti, že ak šikanujúci nie je trestne zodpovedný z dôvodu nízkeho veku, nie je to prekážkou na podanie trestného oznámenia a na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú šikanujúci spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú spôsobil na zdraví,
- h) informuje zamestnancov, žiakov a zákonných zástupcov alebo zástupcov zariadenia o postupe pri zistení šikanovania

VI Preverovanie podozrenia zo šikanovania

Riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec zostavuje skupinu zamestnancov školy, ktorá navrhuje a zabezpečuje postup pri riešení šikanovania; jej členmi sú najmä triedny učiteľ, školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca.

Riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri preverovaní incidentu, ktorý zahŕňa podozrenie zo šikanovania bez zbytočného odkladu najmä

- a) zabezpečí pomoc a ochranu potencionálnemu šikanovanému,
- b) zabezpečí, aby v priebehu preverovania nedošlo k ďalšej konfrontácii medzi potencionálnym šikanujúcim a potencionálnym šikanovaným,
- c) informuje zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia potencionálneho šikanujúceho, potencionálneho šikanovaného a potenciálnych účastníkov šikanovania,
- d) spíše a zaeviduje záznam o incidente.

Riaditeľka školy pri incidente podľa potreby kontaktuje

- a) zariadenie poradenstva a prevencie,
- b) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- c) okresný úrad, ak ide o podozrenie zo spáchania priestupku, alebo políciu, ak ide o podozrenie zo spáchania trestného činu,
- d) poskytovateľa záchrannej zdravotnej služby.

Riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri preverovaní podozrenia zo šikanovania

- a) zabezpečí zistenie účastníkov šikanovania a ďalších svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov medzi účastníkmi šikanovania alebo medzi svedkami,
- b) uchováva dôkazy o podozrení zo šikanovania v nevyhnutnom rozsahu a počas nevyhnutného času,
- c) zabezpečí pri rozhovoroch podľa písmena a) prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,
- d) zabráňuje zľahčovaniu šikanovania a takému konaniu, ktoré môže viesť k neriešeniu šikanovania, preverovaniu šikanovania pod emocionálnym nátlakom alebo v prítomnosti iných žiakov alebo k zverejňovaniu informácií z preverovania šikanovania.

VII Opatrenia na riešenie šikanovania

Vo vzťahu k šikanujúcemu riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

- e) zabezpečí individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva a prevencie so šikanujúcim za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu
- f) konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,
- g) navrhne podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečí intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečí podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,
- h) môže podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka;

Vo vzťahu k šikanovanému riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

- a) zabezpečí podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného a podľa potreby zabezpečí zdravotné ošetrovanie,
- b) zabezpečí šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,
- c) zabezpečí šikanovanému podľa potreby, po porade s príslušným odborným zamestnancom, cielenú a systematickú podporu najmä prostredníctvom zariadenia poradenstva a prevencie,
- d) spolupracuje podľa potreby so Štátnou školskou inšpekciou, regionálnym úradom školskej správy alebo s Úradom komisára pre deti.

Vo vzťahu k účastníkom šikanovania riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec

- a) zabezpečí účastníkom šikanovania podľa potreby individuálnu podporu a poradenstvo na základe posúdenia školského podporného tímu, školského psychológa alebo psychológa zariadenia poradenstva a prevencie,
- b) zabezpečí skupinovú intervenciu v spolupráci so školským podporným tímom alebo so zariadením poradenstva a prevencie,
- c) zabezpečí skupinové činnosti s cieľom smerovania žiakov k pozitívnym postojom a hodnotám a k rozvíjaniu schopnosti identifikovať sociálnopatologické javy primerane ich veku, najmä v rámci realizácie preventívnych programov, triednických hodín, vyučovania priezračných tém, činností neformálneho vzdelávania.

V rámci **spolupráce so zákonným zástupcom a zástupcom zariadenia** riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri rozhovore so zákonným zástupcom alebo so zástupcom zariadenia šikanovaného, šikanujúceho alebo účastníkov šikanovania vo veci šikanovania dbá na zachovanie dôvernosti informácií. O rozhovore informovania zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia riaditeľka školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec vyhotoví zápis, z ktorého jedno vyhotovenie poskytne riaditeľka školy alebo ňou poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec zákonnému zástupcovi alebo zástupcovi zariadenia.

Dodatok Školského poriadku vstupuje do platnosti 05. februára 2025.

V Bratislave, 5.februára 2025

Mgr. Daniela Ďurková
Riaditeľka školy